

Scenario's bermen polder Eemnes

Voor alle scenario's geldt:

- Verkeersveiligheid. Dat doen we door de eerste meter naast de verharding te maaien (verder: meterstrook) zodat het wegmeubilair zichtbaar blijft en er geen overhangende kruiden zijn. Waar nodig maaien we daarbij extra breed op de hoeken ivm uitzicht.
- Voldoende doorstroming in de sloten waarborgen. Dat doen we door de beplanting onder water te maaien. We moeten daarbij in sommige sloten rekening houden met de regels van het waterschap (voldoen aan de keur).
- De genoemde maaitijdstippen zijn globaal. Maaitijdstip zo mogelijk aanpassen aan tijdstip van zaadzetting van de gewenste kruiden (maaien na zaadzetting) en ongewenste kruiden (maaien voor zaadzetting).
- De kostenraming gaat uit van uitvoering in eigen beheer, met inzet van eigen materieel en personeel vanuit DVO en waar nodig inhuur van de plaatselijke aannemer (materieel en personeel).

Deze scenario's zijn bedoeld voor de periode waarin we de ecologische bermen willen verschrallen. Als de verschralling zichtbaar wordt, doordat er meer gewenste kruiden gaan groeien, dan moeten we overgaan op een nieuw maairegime. Dat maairegime wordt op dat moment "op maat gemaakt". Het doel is het bevorderen van de gewenste kruiden en insectenleven, door het afstemmen van het maaitijdstip op de bloei en zaadzetting. Maar ook door het maaisel in de ecologische bermen tijdelijk te laten liggen. Dan kan het zaad vallen. Daarnaast slaan we gedeelten over met maaien, zowel in de berm als in de waterkant. Insecten die hier schuilen, foerageren, eitjes afzetten kunnen zo overleven.

Samengevat:

A=afvoeren L=laten liggen		scenario 0			scenario 1			scenario 2			scenario 3		
		mei	juli	okt.	mei	juli	okt.	mei	juli	okt.	mei	juli	okt.
meterstrook	ecoberm	L	L		A	A		A					
	gewone berm	L	L		L	L		L			L		
Zichthoeken	ecoberm	L	L		A	A		A					
	gewone berm	L	L		L	L		L			L		
Onkruidgroep	ecoberm	L	L		A	A		A					
	gewone berm	L	L		L	L		L			L		
gehele berm	ecoberm			L			A		A	A	A	A	A
	gewone berm			L			L		L	L		L	L
oever	ecoberm			L			A			A			A
	gewone berm			L			L			L			L

	scenario 0	scenario 1	scenario 2	scenario 3
Snelheid verschrallen	nvt	-	+/-	+
Draagvlak stakeholders	--	-	+/-	+/-
Hoogte van de kosten	-	+/-	+	++

Nul-scenario: Voormalige beheer voortzetten

Wat	Gemaaide bermen Beperken overlast ongewenste soorten ⁱ
Hoe	1 ^e ronde, half mei: Meterstrook en zichthoeken maaien, maaisel laten liggen. Concentraties van ongewenste soorten in de rest van de berm maaien. 2 ^e ronde, eind juli: Als 1 ^e ronde. 3 ^e ronde, oktober: Bermen volledig maaien, maaisel laten liggen. Oevers (boven- en onder water) maaien, maaisel verspreiden over de berm.
Bijdrage biodiversiteit	Geen
Kostenraming	€ 55.000

Scenario 1: Verschrallenⁱⁱ ecologische bermen, lange termijn.

Wat	Zeer beperkt inzetten op verschrallen ecologische bermen Overige bermen gewoon maaien Beperken overlast ongewenste soorten
Hoe	1 ^e ronde, half mei: Alle bermen: meterstrook en zichthoeken maaien. Concentraties van ongewenste soorten in de rest van de berm maaien. Bij ecologische bermen maaisel direct afvoeren, bij overige bermen laten liggen. 2 ^e ronde, eind juli: Als 1 ^e ronde 3 ^e ronde, oktober: Alle bermen volledig maaien. Bij ecologische bermen maaisel direct afvoeren, bij overige bermen laten liggen. Oevers (boven- en onder water) maaien, bij ecologische bermen maaisel direct afvoeren, overige locaties maaisel verspreiden over de berm.
Biodiversiteit	Eerste 8-10 jaar nauwelijks zichtbare verandering. Pas als er voldoende verschraling is kunnen de gewenste kruiden stukje bij beetje de plek van grassen / ongewenste kruiden in gaan nemen.
Kostenraming	€ 64.000 incl. ureninzet eigen personeel en materieel vanuit de DVO

Scenario 2: Verschrallen ecologische bermen, middellange termijn

Wat	In 6-8 jaar verschrallen ecologische bermen Overige bermen gewoon maaien Beperken overlast ongewenste soorten
-----	---

Hoe	1^e ronde, half mei: Alle bermen: meterstrook en zichthoeken maaien. Concentraties van ongewenste soorten in de rest van de berm maaien. Bij ecologische bermen maaisel direct afvoeren, bij overige bermen laten liggen. 2^e ronde, eind juli: Alle bermen volledig maaien. Bij ecologische bermen maaisel direct afvoeren, bij overige bermen laten liggen. 3^e ronde, oktober: Alle bermen volledig maaien. Bij ecologische bermen maaisel direct afvoeren, bij overige bermen laten liggen. Oevers (boven- en onder water) maaien, bij ecologische bermen maaisel direct afvoeren, overige locaties maaisel verspreiden over de berm.
Biodiversiteit	Eerste jaren nauwelijks zichtbare verandering. Pas als er voldoende verschraling is kunnen de gewenste kruiden stukje bij beetje de plek van grassen / ongewenste kruiden in gaan nemen. Monitoring is nodig. Als op sommige stukken meer gewenste kruiden gaan groeien, dan moet het maairegime worden aangepast.
Kostenraming	€ 73.000 incl. ureninzet eigen personeel en materieel vanuit de DVO

Scenario 3: Verschrallen ecologische bermen, kortere termijn

Wat	In 4-6 jaar verschrallen ecologische bermen Overige bermen gewoon maaien Beperken overlast ongewenste soorten
Hoe	1^e ronde, half mei: Ecologische bermen geheel maaien, maaisel afvoeren. Overige bermen meterstrook en zichthoeken maaien en concentraties van ongewenste soorten in de rest van de berm maaien. Maaisel laten liggen. 2^e ronde, eind juli: Alle bermen volledig maaien. Bij ecologische bermen maaisel direct afvoeren, bij overige bermen laten liggen. 3^e ronde, oktober: Alle bermen volledig maaien. Bij ecologische bermen maaisel direct afvoeren, bij overige bermen laten liggen. Oevers (boven- en onder water) maaien, bij ecologische bermen maaisel direct afvoeren, overige locaties maaisel verspreiden over de berm.
Biodiversiteit	Eerste jaren nauwelijks zichtbare verandering. Pas als er voldoende verschraling is kunnen de gewenste kruiden stukje bij beetje de plek van grassen / ongewenste kruiden in gaan nemen. Monitoring is nodig. Als op sommige stukken meer gewenste kruiden gaan groeien, dan moet het maairegime worden aangepast.
Kostenraming	€ 82.000 incl. ureninzet eigen personeel en materieel vanuit de DVO

Versnellen verschraling ecologische bermen

Naast bovenstaande scenario's zijn er meer mogelijkheden om de bermen te verschralen. Deze zijn vanwege de hoge kosten verder buiten beschouwing gelaten. Bijvoorbeeld:

Zeer frequent maaien: steeds vlak voor de bloei maaien, 4 tot misschien wel 10 keer per jaar, en afvoeren. Zo zet je het gras steeds opnieuw aan tot groei, waardoor je veel voedingsstoffen uit de bodem onttrekt

Afplaggen: de bovenste, meest voedselrijke laag van de bermen weghalen en afvoeren.

Als de bermen, na de eerste paar jaar, iets minder voedselrijk zijn geworden kan Ratelaar worden gezaaid. Ratelaar is een eenjarig kruid dat parasiteert op gras. Hierdoor worden de grassen enigszins onderdrukt en krijgen de kruiden meer kans. Omdat het eenjarig is, is het maaitijdstip zeer belangrijk (na zaadsetting). De grasmat mag niet meer te dicht zijn, want de zaden moeten bij de bodem kunnen komen. Ratelaar komt van nature in de polder voor.

Aanvullend: zelfbeheer

Bij alle scenario's bestaat de mogelijkheid voor aanwonenden of bv natuurgroepen om delen van de bermen in zelfbeheer te nemen. Bijvoorbeeld:

Agrariërs maaien de berm langs hun perceel vaker om zo de kans op ongewenste soorten te beperken. Dit kan bij alle niet-ecologische bermen.

Hooiland: bermen worden als hooiland beheerd door agrariërs of vrijwilligers. Het hooi wordt afgevoerd. Sommige gedeelten van de niet-ecologische bermen kruisen een oude stroomrugwal. Deze zijn van nature zandig en daardoor minder voedselrijk. Omdat dit maar korte stukjes zijn, zijn ze niet opgenomen in de ecologische bermen. Ecologisch zelfbeheer is hier wel een optie. Maar deze vorm van zelfbeheer kan bij alle niet-ecologische bermen.

Samenwerking

De meeste sloten in het gebied zijn aan de ene kant eigendom van de gemeente en de andere kant eigendom van agrariërs. Ieder is verantwoordelijk voor het onderhoud van de eigen helft. Door hierin samen te werken kan misschien financieel voordeel worden behaald door beide partijen.

ⁱ Zoals riet, distel, Japanse duizendknoop, berenklauw

ⁱⁱ door het afvoeren van het maaisel onttrekken we voedingsstoffen aan de berm